

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3To/12/2020
Identifikačné číslo spisu: 9519100212
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:9519100212.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Ivety Macejkovej, PhD., LL.M. na verejnom zasadnutí konanom 27. januára 2021 v Bratislave, v trestnej veci obžalovaného JUDr. S.P. pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona prejedal odvolanie prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podané proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-4T/27/2019 z 28. júla 2019 a takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z a m i e t a ako nedôvodné.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-4T/27/2019 z 28. júla 2019 bol obžalovaný JUDr. S.P., postupom podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku, oslobodený spod obžaloby prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. VII/2 Gv 136/18/1000, podľa ktorej sa mal dopustiť prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného poriadku tak, že

- dňa 7. júla 2017 v čase o 10:41 hod. v G. na ul. A. XXX/XX v priestoroch výcvikového zariadenia, ktoré sa nachádza na prízemí budovy ubytovne Policajného zboru, poskytol úplatok vo forme balenia kávy nezistenej značky T. C. v postavení odborného F.A. S. R. S. P. V. Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Y. A. G. za to, že mu vystavil povolenie na vedenie služobných cestných vozidiel bez toho, aby riadne absolvoval zdokonaľovacie odborné školenie a úspešne vykonal testy,

pretože skutok nie je trestným činom.

Špecializovaný trestný súd svoje rozhodnutie odôvodnil nasledovne: „Vyhodnotením vyššie uvedenej dôkaznej situácie dospel súd k týmto záverom. Obžalovaný JUDr. S.P. spáchanie trestnej činnosti v plnom rozsahu poprel, resp. uviedol, že pravou je len to, že dal inštruktorovi C. kávu, ktorú našiel na

učebni a ktorú si, podľa jeho názoru, inšpektori zakúpili a zabudli na učebni. V žiadnom prípade tak neurobil v súvislosti s vystavením povolenia na vedenie služobných cestných vozidiel. Pokiaľ sa nezúčastnil školenia a testov v rámci plánovaných termínov školení, tak na svoju obhajobu uviedol len to, že bolo letné obdobie, veľký turistický ruch a z týchto dôvodov mal veľa roboty. Preto využil príležitosť, že svedok C. mu umožnil urobiť preškolenie a testy v inom termíne. Súd tejto obhajobe obžalovaného vo vzťahu k poskytnutiu kávy neuveril. Táto bola vyvrátená najmä obrazovo - zvukovým záznamom zo 7.7.2017. Z tohto záznamu ako aj z rozhovoru, ktorý prebiehal, podľa názoru súdu, jednoznačne vyplýva, že obž. JUDr. S. položil svedkovi C. balíček kávy na stôl v súvislosti s vystavením povolenia na vedenie služobných cestných vozidiel. Svedčí o tom počiatočné odmietanie kávy svedkom C., ktoré bolo jednoznačné a bez možnosti iného výkladu. Taktiež súd neuveril tomu, že obžalovaný našiel túto kávu na učebni, pretože to pri rozhovore ani len nespomenul a svedok C. vôbec nepotvrdil, že by si ráno kávu niekde kupoval, resp. že by ju niekde zabudol na učebni. Na druhej strane musí súd konštatovať, že pokiaľ sa v obžalobe tvrdilo, že obž. S.P. nevykonal zdokonaľovacie školenie a ani testy, tak ohľadne tejto skutočnosti neexistuje v spise žiadny dôkaz, ktorý by to potvrdzoval. Z výpovedí zainteresovaných osôb, zo záznamov telekomunikačnej prevádzky, z obrazovo - zvukového záznamu, ako aj z listinných dôkazov nevyplývalo, že by obž. JUDr. S. neabsolvoval školenie a testy tak, ako uviedol vo svojej výpovedi. Jediný dôkaz, ktorý v trestnom spise existuje a ktorý jeho obhajobu v tomto smere nevyvracia je, že obžalovaný podal žiadosť o zaradenie do odbornej prípravy na preskúšavanie v rozsahu základný kurz a taktiež sa v spise nachádza vyplnený test. Na základe týchto skutočností potom dospel súd k záveru, že obž. JUDr. S.P. sa dopustil skutku tak, ako je vyššie uvedené s tým, že sa nepodarilo preukázať, že by nevykonal test a školenie. Podľa § 8 Trestného zákona, trestný čin je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v tomto zákone, ak zákon neustanovuje ináč. Termínom „znaky uvedené v zákone“ sa rozumejú formálne znaky trestného činu. Ide o zásadu, že „tresty je možné ukladať len na základe zákona“. Pojmovými znakmi trestného činu teda sú znaky skutkovej podstaty trestného činu (protiprávnosť, objekt, objektívna stránka, subjekt a subjektívna stránka). Súhrn objektívnych a subjektívnych znakov určujú jednotlivé druhy trestných činov a odlišujú ich od seba navzájom. Protiprávnosť býva u trestných činov konkrétne charakterizovaná napríklad znakom neoprávnené, bez povolenia, neodvedenie dane a podobne. Za individuálny objekt sa považuje chránený záujem, proti ktorému konkrétny trestný čin smeruje. Objektívna stránka trestného činu je obligatórne charakterizovaná konaním, následkom a príčinným vzťahom medzi nimi. Subjekt trestného činu je charakterizovaný tak, že ide o osobu trestne zodpovednú, pričom niektorých trestných činov sa môže dopustiť len osoba v určitom postavení a subjektívna stránka trestného činu je obligatórne charakterizovaná zavinením. Tieto znaky musia byť dané u každej skutkovej podstaty trestného činu. Prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona sa dopustí ten, kto inému v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu priamo alebo cez sprostredkovateľa poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok, alebo z tohto dôvodu poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok inej osobe. V zmysle § 131 ods. 1 Trestného zákona sa vecou všeobecného záujmu, na účely Trestného zákona, rozumie záujem presahujúci rámec individuálnych práv a záujmov jednotlivca, ktorý je dôležitý z hľadiska záujmov spoločnosti. V zmysle § 131 ods. 3 Trestného zákona, sa úplatkom na účely tohto zákona rozumie vec alebo iné plnenie majetkovej či nemajetkovej povahy, na ktoré nie je právny nárok. Znamená to, že objektívnu stránku skutkovej podstaty prečinu podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona tvorí konanie, v rámci ktorého páchatel ponúkne úplatok za niečo, čo súvisí s obstarávaním veci všeobecného záujmu. V tomto prípade malo ísť o poskytnutie kávy za vystavenie povolenia bez toho, aby obžalovaný absolvoval zdokonaľovacie odborné školenie a úspešne vykonal test. Ako bolo vyššie konštatované, ani po vrátení veci Najvyšším súdom SR súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie, v dôkaznej situácii, tak ako bola vyhodnotená súdom prvého stupňa v predchádzajúcom rozhodnutí, nedošlo k žiadnym zmenám. V uvedenom prípade malo ísť o poskytnutie kávy za vystavenie povolenia bez toho, aby obžalovaný absolvoval zdokonaľovacie odborné školenie a úspešne vykonal test, čo by naplňovalo po stránke subjektívnej aj objektívnej skutkovú podstatu prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona. Na základe vyššie vyhodnotenej dôkaznej situácie nebolo ani preukázané, že sa skutok stal tak, že obžalovaný kávu poskytol práve v súvislosti s tým, že povolenie obdržal napriek tomu, že nevykonal zdokonaľovacie odborné školenie a test. Bolo len preukázané, že obžalovaný poskytol kávu inšpektorom, na ktorú síce nemali právny nárok, ale bez toho, že by získal nejakú neoprávnenú výhodu, resp. nebolo to v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu, tzv. s vydaním príslušného povolenia. Súd tak

potom konštatoval, že nebola naplnená objektívna stránka skutkovej podstaty prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona a teda nebol naplnený jeden z formálnych znakov skutkovej podstaty prejednávaneho prečinu".

Proti tomuto rozsudku podal riadne a včas odvolanie prokurátor. V odvolaní argumentoval takto: „Súd nesprávne vyhodnotil dôkazy a na základe toho si vytvoril nesprávny skutkový záver o absencii zvýhodnenia pre obžalovaného právny názor a nadväzujúci právny záver o neexistencii objektívnej stránky trestného činu z nasledovných dôvodov: Čo sa týka argumentácie, že nebolo preukázané, že obžalovaný nevykonal školenie a tresty treba uviesť, že obžalovaný tvrdil, že 7.7.2017 žiadny test ani školenie neabsolvoval, pretože ho vykonal 20.6.2017 alebo 21.6.2017. Dňa 7.7.2017 si prišiel pre povolenie. Treba uviesť, že návštevu 7.7.2017 mu zabezpečoval svedok A. A. s tým, že telefonoval svedkovi T. C.. Obhajoba obžalovaného je v tomto smere účelová, pretože z telefonického rozhovoru medzi svedkom A. A. a svedkom T. C. zo 6.7.2017, kedy prvý v poradí je volajúci, odzníe veta pri návrhu, že 7.7.2017 ho navštívi riaditeľ Obvodného oddelenia Policajného zboru JUDr. S.P., volaný T. C. protirečil otázkou: „A prečo si dnes neprišiel poobede, keď zajtra nemáme žiadne školenie?“. Z toho potom vyvstáva záver, že keby obžalovaný absolvoval školenie a test, tak takáto otázka zo strany svedka T. C. ani nezaznie. Z listinných dôkazov, ktoré potvrdzujú neabsolvovanie školenia a testu obžalovaným, treba upriamiť pozornosť na to, že žiadosť bola prijatá 7.7.2017 po tom, čo ju vypísal obžalovaný 15.6.2017 a jeho nadriadený ju schválil 19.6.2017. Takisto test podľa časovej pečiatky mal byť absolvovaný práve 7.7.2017. Na tento deň žiadny odborný výcvik plánovaný nebol a obžalovaný tvrdí, že ho absolvoval 20.6.2017. Pokiaľ by zo strany obžalovaného išlo 7.7.2017 len o vystavenie povolenia po absolvovaní školenia testu, svedok A. A. by telefonický rozhovor 6.7.2017 viedol úplne inak. Treba zdôrazniť, že pri obstarávaní vecí všeobecného záujmu nie je potrebné, aby podplácajúci (príjímajúci) získal (poskytol) nejakú výhodu alebo uprednostnenie, ale postačuje súvislosť s obstarávaním vecí všeobecného záujmu. Vydávanie povolení v tomto prípade je súčasťou širšieho procesu - výcvik, príprava, test, vydávanie povolenia a preto je nutné vydanie potvrdenia označiť za súvislosť s obstarávaním vecí všeobecného záujmu. Pokiaľ mal súd za preukázané, že obžalovaný nebol žiadnym spôsobom zvýhodnený, žiadna okolnosť mu nebránila, aby zvýhodnenie (voľne prepísané - bez absolvovania zdokonaľovacieho odborného školenia a úspešného vykonania testov), zo skutku jednoducho vypustil a ponechal odovzdanie úplatku - v súvislosti s povolením na vedenie služobných cestných vozidiel. S poukazom na už uvedené navrhujem, aby Najvyšší súd SR zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného poriadku napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-4T/27/2019 z 28.7.2020 čo do výroku o vine a vec v súlade s § 322 ods. 1 Trestného poriadku vrátil súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie".

K odvolaniu prokurátora sa vyjadril obžalovaný nasledovne: „Nesúhlasím s odôvodnením odvolania prokurátora a chcel by som uviesť, že súd správne vyhodnotil dôkazy a vytvoril si správny skutkový stav". Navrhol odvolanie prokurátora zamietnuť ako nedôvodné.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku, ako i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Mal pritom na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné.

Najvyšší súd konštatuje, že Špecializovaný trestný súd v rámci procesného postupu rešpektoval a dodržal základné zásady trestného konania uvedené v ustanovení § 2 Trestného poriadku, najmä zásady zákonného procesu - § 2 ods. 7 Trestného poriadku, práva na obhajobu - § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa dospel k vyhlásenému rozsudku po bezchybnom procesnom postupe a v súlade so všetkými procesnými ustanoveniami, ktoré tento proces upravujú.

Medzi základné piliere právneho štátu celkom nepochybne patrí povinnosť nielen odhaľovať korupciu, ale aj povinnosť túto dokázať v rámci spravodlivého procesu a to sa prokurátorovi v predmetnej veci nepodarilo.

Bolo povinnosťou prokurátora dokázať a presvedčiť tak súd o opodstatnenosti obžaloby - o tom, že obžalovaný poskytol kávu T. C. za to, že mu menovaný vystavil povolenie na vedenie služobných vozidiel bez toho, aby riadne absolvoval zdokonaľovacie odborné školenie a úspešne vykonal test (viď obžaloba).

V zmysle § 139 ods. 1 Trestného zákona sa vecou všeobecného záujmu, na účely trestného zákona, rozumie záujem presahujúci rámec individuálnych práv a zájmov jednotlivca, ktorý je dôležitý z hľadiska záujmu spoločnosti. Obstarávanie veci všeobecného záujmu je činnosť, ktorá súvisí s plnením úloh, ktoré sa týkajú veci všeobecného záujmu, teda nielen rozhodovania orgánov verejnej moci, ale aj inej činnosti pri uspokojovaní zájmov občanov a právnických osôb v oblasti materiálnych, sociálnych, kultúrnych a iných potrieb. Ide teda o plnenie všetkých úloh, na ktorých riadnom a nestrannom plnení má záujem celá spoločnosť, alebo určitá sociálna skupina.

Obstarávanie veci všeobecného záujmu v zmysle § 333 ods. 1 Trestného zákona nie je spojené so vznikom akéhokoľvek nároku na plnenie peňažnej alebo nepeňažnej povahy (úplatok v zmysle § 131 ods. 3 Trestného zákona), mimo právneho režimu odmeňovania toho, kto obstarávanie dotknutých vecí všeobecného záujmu z dôvodu svojho zamestnania, povolania, postavenia, alebo funkcie vykonáva.

Najvyšší súd pripomína, že spoločnosť má záujem na riadnom a poctivom výkone služobných povinností každého policajta a teda aj policajta rozhodujúceho o vydaní povolenia na vedenie služobných cestných vozidiel (T. C. v tomto prípade) bez toho, aby poskytoval výhody svojim známym a kamarátom (vydanie povolenia bez absolvovania zdokonaľovacieho školenia a bez absolvovania testu) a tak iného (JUDr. S.P.) zvýhodňoval voči ostatným a za takúto „službu“ ešte prijímal (kávu, víno), a tak získaval prospech, na ktorý nemá právny nárok.

Preto si najvyšší súd osvojil úvahy prokurátora v tom, že konanie T. C. opísané v obžalobe je konaním vo veci všeobecného záujmu.

S ohľadom na to bolo nevyhnutné dokázať, že obžalovaný neabsolvoval odborné školenie a nenapísal test. K tomu prokurátor predložil len hypotetickú úvahu, že to tak asi mohlo byť: „Pokiaľ by obžalovaný absolvoval školenie aj test už skôr, tak by zrejme C. nepoložil A. otázku, prečo neprišiel poobede, keď zajtra (7.7.2017) nemáme školenie“ (č. l. 127). Prokurátor tiež konštatoval: „Rovnako aj test, ktorý je súčasťou tejto žiadosti, mal byť vykonaný alebo skúška mala byť vykonaná 7.7.2017 podľa časovej pečiatky na tomto teste. Aj z uvedeného vyplývajú pochybnosti o tom, či obžalovaný vôbec vykonal skúšku predpísaným spôsobom....“ (č. l. 197).

Ak prokurátor sám konštatuje pochybnosti o tom čo v obžalobe tvrdí, že sa stalo a čo kladie obžalovanému za vinu, nemôže oprávnene žiadať súd o benevolentné rozhodnutie zohľadňujúce aj takéto výrazne pochybnosti o skutkovej otázke predstreté samotným prokurátorom.

Najvyšší súd pripúšťa, že skutok sa mohol odohrať tak, ako ho formuloval prokurátor v obžalobe, ale zároveň nie je možné vylúčiť, že sa mohol stať aj tak, ako to ustálil Špecializovaný trestný súd: „Poskytnutá káva sa z tohto pohľadu potom javí skôr ako vyjadrenie vďaky za to, že inšpektor C. navrhol preškolenie a vykonanie testu v inom termíne mimo programu školení a z vďaky, že mu vystavil príslušné povolenie“ (oslobodzujúci rozsudok Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. BB-4T/27/2019 zo 4. novembra 2019).

Pochybnosti o tom, ako to v skutočnosti bolo, nikdy nemôžu viesť k záveru o vine páchatel'a, a preto prokurátor musí dôkazne vyvrátiť obhajobu obžalovaného - výrazne ju spochybníť a tak doceliť stav, v rámci ktorého súd bude môcť vysloviť: „Áno pán prokurátor, Vaše tvrdenia v obžalobe ste podložili takým silným usvedčujúcim dôkazom (resp. viacerými usvedčujúcimi dôkazmi), že súd nemá rozumné

pochybnosti o Vašich záveroch v obžalobe".

Obrazovo-zvukový záznam predložený prokurátorom je skvelý a výborný dôkaz preukazujúci, že obžalovaný dal C. balík kávy a ten mu za to vystavil povolenie. Nedokazuje však, že obžalovaný neabsolvoval predtým školenie a nenapísal test. Nedokumentuje teda to najdôležitejšie, či obžalovaný dal kávu C. za to, čo tvorí obstarávanie veci všeobecného záujmu v predmetnej veci ako neoddeliteľná súčasť objektívnej stránky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu - poskytnutie úplatku v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu - vystavenie povolenia bez absolvovania zdokonaľovacieho odborného školenia a úspešného vykonania testu.

V tomto prípade malo ísť o poskytnutie kávy za vystavenie povolenia bez toho (vid' obžaloba), aby páchatel absolvoval zdokonaľovacie odborné školenie a úspešne vykonal test. Ak totižto obž. JUDr. S. riadne absolvoval školenie (hoci v inom termíne) a úspešne vykonal test, potom nemožno hovoriť o naplnení objektívnej stránky skutkovej podstaty tohto prečinu, pretože prokurátor nepreukázala nedokázal práve to „bez toho“.

Pokiaľ prokurátor v odvolaní tvrdí, že: „Vydávanie povolení v tomto prípade je súčasťou širšieho procesu - výcvik, príprava, test, vydávanie povolenia, a preto je nutné vydanie potvrdenia označiť za súvislosť s obstarávaním veci všeobecného záujmu. Pokiaľ mal súd za preukázané, že obžalovaný nebol žiadnym spôsobom zvýhodnený, žiadna okolnosť mu nebránila, aby zvýhodnenie zo skutku jednoducho vypustil a ponechal odovzdanie úplatku - v súvislosti s povolením na vedenie služobných motorových vozidiel“, k tomu najvyšší súd poznamenáva nasledovné:

Vydanie povolenia bolo v predmetnej veci završením procesu - absolvovanie prednášky (školenie) a overenie vedomostí (test) - vid' č. l. 66. Vydaním povolenia sa deklarovalo, že všetky podmienky na jeho vydanie boli riadne splnené. Ak prokurátor nepreukázal (a to sa mu v predmetnej veci nepodarilo) „machinácie“, nečestnosť, nepoctivosť a postup odporujúci predpisom v procese predchádzajúcom vydaniu povolenia, potom nepreukázal obžalobné tvrdenia v ich samotnej podstate. Prokurátorom navrhovaná úprava skutku by totižto nepredstavovala protiprávne konanie, pretože absencia súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu by bola evidentná.

Možno súhlasiť so záverom Špecializovaného trestného súdu na strane 6 jeho prvého oslobodzujúceho rozsudku: „Poskytnutá káva sa z tohto pohľadu potom javí skôr ako vyjadrenie vďaky za to, že inšpektor C. navrhol preškolenie a vykonanie testu v inom termíne mimo programu školení a z vďaky, že mu vystavil príslušné povolenie“. Vyššie predostreté ale logicky a ani právne nezodpovedá poskytnutiu úplatku v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu, pretože zmena termínu školenia a vykonanie testu v inom termíne nepredstavuje všeobecný záujem. Tým je riadne a v súlade s príslušnými predpismi absolvovanie školenia a vykonanie testu.

Treba si uvedomiť, že práve nekalé machinácie predchádzajúce vydaniu povolenia - zneužitie postavenia inšpektora na poskytnutie výhody inému (obžalovanému) a neabsolvovanie školenia a nevykonanie testu obžalovaným tvoria jadro obžaloby, ktoré „robí“ z poskytnutia kávy protiprávne konanie v zmysle § 333 Trestného zákona.

Za takéhoto dôkazného stavu (dôkaznej núdze) potom nebolo možné rozhodnúť o vine obžalovaného pre nedokázanie naplnenia (nenaplnenie) objektívnej stránky skutkovej podstaty prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona - poskytnutie úplatku v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu.

So zreteľom na uvedené, sa najvyšší súd stotožnil s oslobodzujúcim rozhodnutím Špecializovaného trestného súdu, a preto zamietol odvolanie prokurátora ako nedôvodné.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.